

Академик Владимир Кањух

Члан Академије медицинских наука Српског лекарског друштва од 1976.

Члан Српске академије наука и уметности од 1974., Иностранни члан

Академије наука и уметности Р.Српске од 2008. и Почасни члан

Мађарске академије наука од 2016.

Професор Медицинског факултета Универзитета у Београду

Основни биографски подаци. Рођен 4. марта 1929. у Охриду. Француско-српску основну школу завршио у Битољу, а Шесту мушку гимназију у Београду. На Медицинском факултету у Београду дипломирао 1955. са просечном оценом 9,2. Током студија четири године био демонстратор на патологији. Главни уредник студентског стручног часописа *Медицински подмладак*. Члан Југословенског комитета удружења студената медицине и његов делегат на Другој генералној скупштини Међународне федерације удружења студената медицине (IFMSA) у Цириху 1952.

Стручно и научно усавршавање. Од 1. јануара 1956. ради у Институту за патологију Медицинског факултета у Београду, где је положио специјалистички испит из патолошке анатомије 1961. са одличном оценом.

Током 1960. био на стручном усавршавању у Паризу из плућне циркулације и цитодијагностике. Од 1962. до 1964, као стипендиста Националног института за здравље САД, био на субспецијализацији кардиоваскуларне патологије у Сент Полу и Минеаполису у чувеној „Минесота школи”, којом је почела модерна светска кардиологија. Усавршавао се под руководством професора *J. E. Edwards*-а, доајена светске кардиопатологије, који га је унапредио у звање научног сарадника. С њим, поред осталог, први у свету описао мултипни холестеролски емболизам који симулира нодозни периартеритис. Поред САД и Париза, усавршавао се и у Лондону и Амстердаму.

Хабилитован радом *Патолошка морфологија конгениталних малформација плућних вена* 1965. Докторску дисертацију *Хистопатолошке промене крвних судова плућа у урођеним срчаним манама* одбранио 1981. на Медицинском факултету у Београду.

Избор у наставна звања и наставна делатност. За асистента за предмет патологија Медицинског факултета у Београду изабран 1957. У звање доцента унапређен 1966., ванредног професора 1972. и редовног професора 1983. Поред редовне наставе патологије на Медицинском факултету у Београду на српском и енглеском језику, обављао наставу и на медицинским факултетима у Новом Саду, Приштини и Крагујевцу, на Стоматолошком и Природно-математичком факултету у Београду.

Један је од тројице кључних организатора последипломске наставе на Медицинском факултету у Београду и Црној Гори, одржао прво предавање 1.марта 1965., продекан за последипломску наставу и научни рад 1973. – 1976. Предаје лекарима на специјализацији, субспецијализацији, магистарским и докторским студијама из кардиологије, педијатријске кардиологије, васкуларне медицине и онкологије. Ментор бројних супспецијалистичких радова, магистарских теза и

докторских дисертација и председник испитних комисија за полагање специјалистичког испита из патологије на медицинским факултетима у Београду, Новом Саду и Војномедицинској академији.

Члан је и гостујући професор *J. E. Edwards Registry of Cardiovascular Disease, Saint Paul, USA*.

Од 1976. до 1980. био први шеф самосталне Катедре патологије. 20 година био организатор традиционалног симпозијума Медицинског факултета у Београду „Стремљења и новине у медицини“.

Спада међу најбоље професоре – педагоге на Медицинском факултету у Београду.

Као председник Програмског савета Интернационалне летње кардиолошке школе у Милочеру Европског центра за мир и развој Универзитета Уједињених Нација предаје кардиопатологију од оснивања Школе 2009. (осам циклуса).

Стручна и научна делатност. По повратку са стручног усавршавања у САД основао супспецијалност кардиоваскуларне патологије и тако постао њен родоначелник, оснивач **"Београдске кардиопатолошке школе"** и **створац кардиоваскуларне патологије у Југославији.**

Бави се нарочито изучавањем патолошке морфологије, формалне генезе и морфолошко-клиничке корелације урођених срчаних мана и њихове плућне циркулације. Основао и руководио тимом за кардиопатологију у Институту за патологију Медицинског факултета и организовао Музеј и направио Регистар урођених срчаних мана са 1500 макроскопских експоната, који је референтни центар за Балкан. Први у нашој земљи увео биопсију плућа ради прогнозе операбилности урођених срчаних мана. Открио две нове урођене срчане мане: (1) „Небрађено трикуспидно ушће“ – "Unguarded tricuspid orifice" (Circulation, 1964.), која је данас у литератури позната као „Кањухова аномалија“ – "Kanjuh's anomaly" (постоји трикуспидно ушће али не постоји трикуспидна валвула, тј. њени залисци, хорде и папиларни мишићи) и (2) "Конгенитална стеноична трилогија митралне валвуле" – "Congenital stenotic mitral valve trilogy", коју чине: (а) Акцесорно валвулно ткиво које испуњава задњу комисуру; (б) Двоструки предњи папиларни

мишић; (в) Предњи митрални залистак са ексесивним мрежастим ткивом на доњој ивици (Уџбеник "Патологија" 2002.). Затим, један нов синдром - "Синдром симултаног емболизма у плућној и системској циркулацији из тромбног (или туморског) емболуса заглављеног у пролазном овалном отвору". Учинио је оригиналне доприносе у истраживању ентитета: Аортна и /или митрална атрезиа; плућне вене; хипоплазија и атрезиа аортног лука као прекурсор његовог прекида; плућна хипертензија (плексогенична плућна артериопатија, плексиформна лезија као "jet" лезија, анимални модел за плућну хипертензију, стварање атријалног септалног дефекта радиоактивним извором као терапија "одушке" код тешке плућне хипертензије); коронарна атеротромбоза (корелација 8 степени хистопатолошких лезија – према оригиналној класификацији – са 10 ентитета коронарне болести, руптура плака, бифуркационе лезије, холистички приступ); аорто-коронарни бајпаси; компликације уграђених вештачких срчаних валвула (први опис у свету тоталног срчаног блока после имплантације вештачке аортне валвуле); дисекантни хематом аорте и Марфанов синдром; Torrent – Guasp's срце; тумори срца и перикарда; трансплантација јетре у свиња и срца у човека; први случајеви AIDS-а у Србији; корелација клиничких и обдукцијских налаза; евалуација научног рада у медицини; еволуционе несавршености Homo Sapiens-а од значаја за медицину. Поред кардиоваскуларне патологије бави се онколошком патологијом, тератологијом (нарочито спојеним близанцима: заједничко срце торакопагуса, ендокардна фиброеластоза у само једног краниопагуса) и историјом наше и иностране медицине (А.Медовић, Л.К.Лазаревић, Ђ.Јоанновић, Б.С.Ђорђевић, В.Даниловић, И.Папо, историја наше патологије и кардиологије, G.V.Morgagni, R.Virchow, A.J. Игњатовски, Н.Н. Аничков, J.E.Edwards, F.Torrent – Guasp, итд.).

Поред редовног рада у Институту за патологију, 1958 – 2001. руководио је Службом за патологију КБЦ „Др Драгиша Мишовић“. Радио 1994 – 1997. у КБЦ „Бежанијска коса“, као председник Наставно-научног већа и руководилац центара: за научноистраживачки рад и плућну хипертензију. Од 1996. до 2001. саветник за кардиоваскуларну патологију Института за кардиоваскуларне болести „Дедиње“.

Резултате свог плодног стручног и научног рада објавио до 2016. у 1335 научних радова (468 у иностранству): 670 у целости (укључујући 139 поглавља у књигама) и 665 резимеа. (Ко)аутор или (ко)едитор је 27 књига. Према Google Scholar (август 2022.) цитиран је 2750 пута; h index 27; i10 индекс 49. Такође, постоје његови цитати у 170 иностраних научних монографија или уџбеника. Од цитираних монографија и уџбеника, чији је (ко)аутор и/или (ко)уредник цитирамо: *A Review of Congenital Anomalies of the Heart and Great Vessels According to Functional Categories* са JE Edwards-ом, енглеско и шпанско издање (1964), *Општа патологија тумора* (1968. девет изд.), *Патолошка анатомија, хемодинамика и клиника најважнијих урођених срчаних мана* (1969), *Специјална патолошка анатомија* (1971–1992. 11 изд.), *Урођене срчане мане* (1974. – први уџбеник за последипломску наставу Медицинског факултета у Београду), последипломски уџбеници *Кардиологије* (1994, двотомни 2000, 2011). *Кардиологија - сепарати радова академика Владимира Кањуха и сарадника* (1995.), *Морфолошко-клиничке корелације у кардиоваскуларним болестима* (2001), *Живот, рад и судбина професора Борђа Јоанновића* (2004), *Quality of life after open heart surgery. Atherothrombotic coronary heart disease* (2008), *Интегрални приступ профилакси венског тромбоемболизма у ортопедској хирургији* (2012. и 2014), *Зборник радова 4. конгреса Удружења за атеросклерозу Србије* (2014), *Др Аћим Медовић* (2015), *Нови трендови у превенцији, дијагностици, терапији кардиоваскуларних болести* (2015).

Руководио многим пројектима, међу којима три пројекта САНУ, а сарадник је у још пет пројеката САНУ и Министарства за науку и технологију Р. Србије. Сада руководи Пројектом у САНУ: „Патолошка морфологија и морфолошко-клиничке корелације у кардиоваскуларним болестима (укључујући и историјске аспекте)“.

Чланство и активности у Српском лекарском друштву и другим удружењима. Дугогодишњи је и веома активан члан Српског лекарског друштва и његових секција за: патологију, кардиологију и историју медицине. Председник Удружења

патолога Југославије 1994 – 1998. (Почасни члан од 2016). Председник Удружења за атеросклерозу Србије од 2001, одржавши 4 конгреса у САНУ. Члан Европског и Интернационалног удружења за атеросклерозу и Европског удружења патолога, у којима је члан саветодавних одбора. Члан Европског удружења за кардиоваскуларну патологију од оснивања (2000) Копредседник Савеза српских и грчких лекара и био потпредседник Друштва српско-грчког пријатељства и члан Друштва српско – канадског пријатељства.

Један је од наших научника који имају највећи углед у иностранству. Као светски признат кардиопатолог, одржао је многобројна предавања по позиву у иностранству. Он никада није занемаривао ни стручно-научне састанке код нас, на којима држи бројна предавања по позиву и уводна предавања. Многе научне скупове лично је организовао и водио.

Чланство у уређивачким одборима часописа. Био члан уредништава *American Journal of Cardiovascular Pathology*. Радио је или ради у 14 домаћих часописа, међу којима *Српски архив за целокупно лекарство, Медицинска истраживања (главни уредник 20 година), Кардиологија, Acta biologiae et medicinae experimentalis* (Приштина), Војносанитетски преглед, итд.

Члан је Уређивачког одбора Српске енциклопедије (САНУ, Матица Српска и Завод за уџбенике) и председник њене Стручне редакције за медицину, стоматологију, фармацију и ветеринарску медицину (публиковане су до сада у 3 књиге одреднице слова А, Б и В).

Чланство и активности у Академији медицинских наука Српског лекарског друштва. Редовни члан Академије медицинских наука Српског лекарског друштва у чијем раду активно учествује. Био један од организатора научних скупова: *Савремена дијагностика у кардиологији* (1993.), *Дечја кардиологија данас* (1994.), *Анеуризматска болест* (1996.), *Тромбоза у кардиологији и хирургији* (2005) и предавач на неколико других скупова Академије. Редовно присуствује приступним

предавањима кардиолога и патолога изабраних у Академију, као и многим другим научним скуповима и састанцима Академије.

Чланство и активности у Српској академији наука и уметности и другим академијама наука. За дописног члана САНУ изабран 1974, а за редовног - академика 1983. Био заменик секретара (1978-1988), а потом секретар Одељења медицинских наука и члан Председништва САНУ(1988-1996). Председник је Одбора за кардиоваскуларну патологију. Био је председник Одбора за праћење развоја медицинских наука у Србији. Члан 4 друга одбора у САНУ. Члан Матице српске. Иностран члан Академије наука и умјетности Р. Српске (2008), матичар за избор првих љекара у ову Академију. У 2016. изабран за Почасног члана Мађарске академије наука.

Награде и признања. Добитник је бројних признања, награда и одликовања међу којима је и: Октобарска награда Града Београда за науку (1974), Орден рада са црвеном заставом (1988), Седмојулска награда Србије (1989), прва Награда „Академик Б.С. Ђорђевић“ (2000), Грамата захвалности Патријарха Павла (2000), Награда Удружења универзитетских професора Србије (2002), Награда Фондације браће Карић (2003), Награда за науку града Београда (2011), награде СЛД: За животно дело (2010), „Велики печат“ (2015), Сретењски орден првог степена (2023).

Носилац Медаље Медицинског универзитета Семелвајс у Будимпешти (1990.), две Златне медаље Удружења кардиолога Југославије и Златне медаље Удружења кардиолога БиХ (2016.), плакете медицинских факултета у Београду и Приштини и града Београда.

Сврстан је у Биографском лексикону 2006. међу 500 личности - Срба који су обележили 20.век.

Подаци о академику Владимиру Кањуку могу се наћи на интернет страни биографија Српске академије наука и уметности <http://www.sanu.ac.rs/Clanstvo/Clan.aspx?arg=961> и на интернет страни Академије наука и умјетности Републике Српске http://www.anurs.org/index.php?option=btg_clan&idradnik=110, у књизи Чоловић Р, уредник.

Наставници Медицинског факултета у Београду, књига 2. Београд, 2005. у биографским лексиконима Милановић М.: Познати српски лекари. Београд, Торонто 2005., и Срби који су обележили 20. век – пет стотина личности. Београд, 2006., Cardios 2016., Beograd, p. 76.

Проф.др Љубица Ђукановић

ПРИЛОЗИ: Поред замењене уводне фотографије академика В.Кањућа, прилажу се и следеће три фотографије:

В.Кањућ са својим ментором – највећим кардиопатологом света, проф.др Jesse E. Edwards-ом у његовом Регистру за кардиоваскуларне болести у Сент Полу, Минесота, САД, 1985.

В.Кањућ показује гумени модел срца F.Torrent Guasp-а (" Коморни миокард као отворена миокардна трака између плућне артерије и аорте") Jesse E. Edwards-у на Мајо клиници 2005. – последњи сусрет са ментором после 43 године сарадње.

Академик В. Кањух са супругом и својом научном сарадницом др Снежаном Кањух, 2007.

Академик В.Кањух, председник (седи у средини) са члановима и сарадницима свог Одбора за кардиоваскуларну патологију САНУ у Свечаној сали САНУ децембра 2015.